

პროლეტარებო ეველა ქვეუნისა, შეერთდით!

კერძო პირთათვის 15 კაპეიკი.
სახელმწიფო დაწესებულ. 10 კაპ.

წალიწალი
მისამე

მთაბე

შაბათი,
7 ივლისი.
1923 წ.

შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატისა.

№ 53

ყოველ კვირეული ორგანო.

№ 53

ქურნალ „მთაბე“-ს რედაქციისაგან.

ეველა ხელის მომწერთა, სახელმწიფო და საზოგადო დაწესებულებათა და კერძო ორგანიზაციების საეურთაღებოდ რედაქცია აცხადებს, რომ

ყურნალი უფასოდ არაგის გაეგზავნება.

ეველა ხელის მომწერი ვალდებულია გადაიხადოს მათზე დარჩენილი ხელის მოწერის ფასი. წინააღმდეგ შემთხვევაში მოასკობათ ქურნალის გზავნა.

ყოველგვარი განცხადების ფასი: სტრიქონი-- 30.000 მანეთი.

დოკუმენტების დაკარგვის შესახებ დასაბეჭადი განცხადებების ფასი 200.000 მანეთი.

ყურნალში მოსათავსებელი განცხადება დაიბეჭდება მხოლოდ ფულის შემოტანის შემდეგ.

რედაქცია ღიბა დილის 9 ს. 3 საათამდე კვირა-უქმეების გარდა.

რედაქციის მისამართი

შინ. საქ. სახ. კომისარიატის ბინა: ევანგულოვის ქ. № 1. (ყოფ.—კადეტთა კორპუსის შენობა) ტელეფონი № 8-59.

ო ფ ი ც ი ა ლ უ რ ი გ ა ნ ე ო ფ ი ლ ე ბ ე

ცენტრ. აღმასრულ. კომიტ.

დადგენილება.

ამიერ-კავკასიის ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტისა.

ამიერ-კავკასიის სიმშვილობასთან ბრძოლის ცენტრალური კომიტეტისა და სხვა ორგანიზაციების და დაწესებულებების ტვირთთათვის შედგათის დაწესების შესახებ.

1. მიეცეთ ქვემო-ჩამოთვლილ ორგანიზაციებსა და დაწესებულებებს და მათ ადგილობრივ ორგანოებს უფლება 1924 წლის ივნისის 1-დღე უბაჟოდ და უაქციზოდ შემოიტანონ უცხოეთიდან სურსათი, ფართო მოხმარების საგნები და სხვა ტვირთი:

ა) ამიერ კავკასიის სიმშვილობასთან ბრძოლის ცენტრალურ კომიტეტს;

ბ) საქართველოს ცენტრალურ აღმასრულებელ კომიტეტთან არსებულ სიმშვილობასთან ბრძოლის ცენტრალურ კომისიას;

გ) სომხეთის ცენტრალურ აღმასრულებელ კომიტეტთან არსებულ სიმშვილობასთან ბრძოლის ცენტრალურ კომისიას;

დ) აზერბაიჯანის ცენტრალურ აღმასრულებელ კომიტეტთან არსებულ სიმშვილობასთან ბრძოლის ცენტრალურ კომისიას;

ე) სომხეთის დამხმარე კომიტეტს;

ვ) საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის წითელ ჯვარს;

ზ) აზერბაიჯანის წითელ ნახევარ მთვარეს;

თ) სომხეთის სოც. საბჭ. რესპუბლიკის წითელ ჯვარს.

ი) სრულიად რუსეთის ცენტრალურ აღმასრულებელ კომიტეტთან არსებულ სიმშვილობასთან ბრძოლის ცენტრალურ კომისიას;

კ) სრულიად რუსეთის წითელ ჯვარის საზოგადოებას;

ლ) დარბევისაგან და სტიქიურ უბედურებისაგან დაზარალებულთა დამხმარე სრულიად რუსეთის ებრაელთა საზოგადოებრივ კომიტეტს;

მ) მეცნიერთა ყოფა-ცხოვრების გამაუმჯობესებელ ცენტრალურ კომისიას;

ნ) ამერიკულ კომიტეტს ახლო აღმოსავლეთში;

ო) ამიერ კავკასიის ბავშთა დამხმარე ინგლისის კომიტეტს.

შენიშვნა: ამერიკული დახმარების კომიტეტისათვის, ამიერ-კავკასიის მთავრობასთან 1923 წ. თებერვლის 10-ს დადებულ ხელშეკრულების თანახმად მიცემული ყველა შელა-

ვათი, რომელიც ამა დადგენილებით გათვალისწინებული არ არის—ჩრება ძალაში.

2. ბაჟისა და აქციზისაგან განთავისუფლება ამა დადგენილების 1-ლ მუხლში ჩამოთვლილ ორგანიზაციების, დაწესებულებების და მათი ადგილობრივი ორგანოების ქვემო აღნიშნული, უცხოეთიდან შემოტანილი ტვირთი:

ა) იმ ბავშთა და პირთა დასახმარებლად, რომელთა მდგომარეობა ჯერ კიდევ არ გამოკეთებულია მოუსაველობის შემდეგ: სასურსათო საგნები, ტანსაცმელი, საცმელი და საგები თეთრეული, ქსოვილი თეთრეულისათვის; მედიკამენტები, სამედიცინო იარაღები და ნივთები, საოჯახო საციქველი და აგრეთვე სხვადასხვაგვარი სამოსწავლო და სამწერლო ნივთები, ხელით სახმარებელი ინსტრუმენტები, საკერავი და საქსოვი მანქანები და სხვა ამგვარი საგნები, რაც საჭიროა ბავშთა სწავლებისათვის სკოლებისა და სახელოსნოების მოსაწყობად (საბაჟო ტარიფის მუხლები: 1—7, 13, 14, 17—2, 22, 23 (მედიც); 24, 25, 31—37, 39 (ხორაგეულობა, რომელიც განსაკუთრებით მოხსენებული არ არის) 48, 51 პუნ. 1 და 4 (თევზის ზეთი); 57 პუნ. 1, 2, 61, 62 პუნ. 2 ლიტ. „ბ“ 74 პუნ. 4 75 პუნ. 1 და 2, 77 პუნ. 2, 3 და 4, 86, 88 პუნ. 2 ლიტ. „ბ“, და „გ“ (რეზინის საწოვებელი) პუნ. 3 და 6 ლიტ. „ბ“, 90 (მინერალური ტალახი); 91 პუნ. 2 (გაწმენდილი გოგირდი); 93 პუნ. 4 94 პუნ. 2 ლიტ. „გ“ (საღმანლო დაფქული); 98, 101, 105 პუნ. 2, 3 და 4, 107 პუნ. 2, 108 პუნ. 5 ლიტ. „დ“ და „ე“ (გუნდილო, ლიმონის სიჭავე); 110 (ლიაპისი), 112, 113, 117, 120, 168, 169, 170 პუნ. 1 (სათვალეები); 177, 178, 182. პუნ. 3, 187, 188, 189, 192, 193, 194, 199, 200, 205 პუნ. 1 ლიტ. „ბ“, 209 პუნ. 1, 2, 3 და 4 შენიშნითურთ 210, 212, პუნ. 1 და 2, 215 პუნ. 2 და 3, 216).

გ) გლეხთა მეურნეობისა და საწარმოთა აღსადგენად, რომელნიც დაზარალდენ მოუსაველობის გამო: საოჯახო საციქველი, ხელით სახმარებელი ინსტრუმენტები, მასალა და ნაკეთობა, რაც საჭიროა გლეხურ ცხოვრებაში, სასოფლო-სამეურნეო მანქანები და მათი მოწყობილობა, ცოცხალი და უსულო ინვენტარი (საბაჟო ტარიფის მუხლები: 4, 41, 76 პუნ. 1. ლიტ. „ა“ და „გ“, 80, 124, 140 პუნ. 4 და 5, 132 პუნ. 1 და 2, 142 პუნ 1 და 2, 150 პუნ. 3, 151, 152, 153, 154, 156 პუნ. 1 და 2, 157, 158 პუნ. 1 და 3, 160, 161. 163, 164, 167, 168, 173 პუნ. 4, 57 პუნ. 6 და 8).

3. ამა დადგენილების 1-ლ მუხლში ჩამოთვლილ დაწესებულებათა და ორგანიზაციებისათვის მიცემული შეღავათი არ გავრცელდება იმ ამანათზე, რასაც აღნიშნული ორგანიზაციები და დაწესებულებანი თავიანთ ტვირთთა რიცხვში მიიღებენ ინდი-

ვიდუალური მისამართით. ასეთი ამანათი ჩაითვლება ჩვეულებრივ ტვირთად და მასზე უნდა გავრცელდეს მომქმედი წესები ტვირთის შესახებ.

4. ამა დადგენილების მე-2 მუხლში აღნიშნულ ყველა ტვირთის გაშვებისათვის საჭიროა, რომ საბაჟო დაწესებულებებში აუცილებლად წარდგენილ იქნეს ამა თუ იმ ქვეყანაში მყოფი ამიერ-კავკასიის სოც. ფედ. საბჭ. რესპუბლიკის საგარეო ვაჭრობის სახალხო კომისარიატის საეაქრო წარმომადგენლის ნებართვა.

5. როდესაც ორგანიზაციებისა და დაწესებულებების მიერ საბაჟოში წარდგენილ ტვირთს დართული ექნება ნუსხა, წარდგენილ საგნების გასინჯვა სწარმოებს ტვირთის ერთი ნაწილის დათვალიერებით — სანიმუშოდ, საბაჟო — საკანცელარიო გადასახადის გადაუხდევინებლად. ხოლო უკეთეს საბაჟოში ნუსხა არ იქონიება, ტვირთის თვისებისა და რაოდენობის გამოსარკვევად იგი დაწვრილებით გასინჯულ უნდა იქნეს და გადახდევინებული საკანცელარიო გადასახადი.

6. ამა დადგენილების 1-ლ მუხლში აღნიშნული ორგანიზაციებისა და დაწესებულებების სახელზე მოსული საგნების გამოშვებას მოახდენენ საბაჟო დაწესებულებანი უმე შევოდ ამ ორგანიზაციების და დაწესებულებების წარმომადგენელთაგან ხელწერილის ჩამორთმევით, რომ მათ მიერ მიღებული ტვირთი უსასყიდლოდ იქნება განაწილებული მცხოვრებთა შორის. საგნების გამოშვებისთანავე საბაჟო დაწესებულებანი დაუყოვნებლივ წარუდგენენ საბაჟო სამმართველოს საოპერაციო განყოფილებას დაწვრილებითი ნუსხას გამოშვებული საგნებისას, მათი სახელწოდებისა და რაოდენობის აღნიშვნით.

ამის გარეშე, რათა უცხოეთში არსებულ ორგანიზაციებთან მყოფ ამიერ-კავკასიის სოც. ფედერ. საბჭოთა რესპუბლიკის სრულყოფილებიანმა წარმომადგენელმა კონტროლი იქონიოს ამ ორგანიზაციების მიერ მიღებულ ტვირთთა განაწილებისათვის, საბაჟო დაწესებულებანი ვალდებული არიან ყველა ამ ტვირთის შესახებ, რაც უბაჟოდ იქნება გაშვებული, აცნობონ ზემოხსენებულ სრულყოფილებიან წარმომადგენელს.

7. ამა დადგენილების მეორე მუხ. აღნიშნული ორგანიზაციებისა და დაწესებულებების მიერ ყველა უბაჟოდ და უაქციზოდ მიღებული ტვირთის შესახებ საბაჟო დაწესებულებანი, ხოლო შესაფერ შემთხვევაში ფინანსთა სახალხო კომისარიატის ორგანოები, აცნობენ მუშათა და გლეხთა ინსპექციის სახალხო კომისარიატის და ცალკე რესპუბლიკების შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატის ორგანოებს, — რათა მათ ზედამხედველობა გაუწიონ აღნიშნულ ტვირთის წესიერად გამოყენებას.

8. ამა დადგენილების მე-2 მუხ. აღნიშნული საგნები, რაც შეწირული იქნება ზემოაღნიშნულ ორგანიზაციებისა და დაწესებულებებისათვის კერძო ორგანიზაციებისა და დაწესებულების მიერ, განთავისუფლებულია სააქციზო გადასახადისაგან მხო-

ლოდ ამიერ-კავკასიის სოც. ფედერ. საბჭ. რესპუბლიკის ტერიტორიაზე.

ამიერ-კავკასიის ცენტრ. აღმასრულ. კომიტეტის თავმჯდომარე ს. ამბარცუმიანი.

ამიერ-კავკასიის ცენტრ. აღმასრულ. კომიტეტის მდივანი ბ ტალბლი.

დადგენილება.

ამიერ-კავკასიის ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტისა 1923 წ. მაისის 21-ს.

ამიერ-კავკ. სოც. ფედერ. საბჭოთა რესპუბლიკის შესახებ მოსახლეობის მიერ საზაფხულო და საზამთრო საძოვრების სარგებლობისათვის საიჯარო სასყიდლის ერთიანი განაკვეთის დაწესების შესახებ.

რათა ამიერ-კავკასიის სოც. ფედერ. საბჭოთა რესპუბლიკის ტერიტორიაზე სახელმწიფო საზაფხულო და საზამთრო საძოვრების სარგებლობისათვის დამყარებულ იქნეს თანაბარი და ნორმული საიჯარო სასყიდელი, აგრეთვე შესაქონლეობის განვითარების მიზნით, ამიერ-კავკასიის ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტი ადგენს:

1. დაწესებულ იქნეს ყველგან ამიერ-კავკასიის სოც. ფედერ. საბჭ. რესპუბლიკის ტერიტორიაზე, — შესაქონლეობის მიმდევარ გლეხობის მიერ საზაფხულო და საზამთრო საძოვრების სარგებლობისათვის ერთიანი სადესიატიზო-საკატეგორიო საიჯარო სასყიდელი, რომლის რაოდენობაც ყოველი წლისათვის ცალკე განსაზღვრული იქნება ამიერ-კავკასიის ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის დადგენილებით.

2. 1923 წლისათვის საიჯარო სასყიდელი დაწესებულ იქნეს 1914 წლის განაკვეთის 50 პროცენტის რაოდენობისა.

3. საიჯარო სასყიდელი გამოანგარიშებულ უნდა იქნეს მტკიცე ვალიუტად და გადახდილი საძოვრების მოსარგებლეთა მიერ ადგილობრივ ა/კ. ფულის ნიშნებით სასყიდლის გადახდის დღის საკატერო (კატეროვალნი) კურსის მიხედვით.

4. საზაფხულო და საზამთრო საძოვრების მოსარგებლენი განთავისუფლებულ არიან საკარვო (კიბიტოჩნი) გადასახადისაგან.

შენიშვნა: ტყის მასალის სარგებლობა შეიძლება საერთო საფუძველზე.

5. საიჯარო უფლების სხვისთვის გადაცემა, — აშკარად თუ მალული ხერხით და თვითნებობითი მოხენა, გათიბვა და სხვაგვარი დარღვევა საიჯარო ხელშეკრულებისა დგენილ უნდა იქნეს იმ ადგილის კანონების მიხედვით, სადაც ეს დარღვევა მოხდა.

6. საიჯარო სასყიდლის გადახდევინების ვადას აწესებენ რესპუბლიკების სახალხო კომისართა საბჭოები.

7. ამა დადგენილების გამოკვეყნებისას ამიერ-კავკასიის სოც. ფედერ. საბჭოთა რესპუბლიკის შედგენილობაში მყოფ რესპუბლიკებში მომქმედლი ყველა დეკრეტი და დადგენილება ამ საგნის გამო-გაუქმებულია.

ამიერ-კავკასიის ცენტრ. აღმასრულ. კომიტ. თავმჯდომარე მ. ცხაკაია.

ამიერ-კავკასიის ცენტრ. აღმასრ. კომიტეტის მდივანი ბ. თალიბლი.

ამ. კავკ. სსრ. კომის. საბჭო.

დეკრეტი

ამიერ-კავკასიის სოც. ფედერ-საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომისართა საბჭოსი.

1923 წ. მაისის 17.

დროებითი შრომის უნარ დაკარგულობის ქაშს, მუშა-მოსამსახურეთა უზრუნველყოფისა და სხვაგვარა დამატებითი უზრუნველყოფის შესახებ საკავშირო საბჭოს მიერ 1922 წ. აგვისტოს 1, 2 და 8 მუხ. შესაცვლელად ამიერ-კავკასიის სოც. ფედ. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომისართა საბჭო აღგენს: მუხ. 1, 2 (უშენიშვნოდ) და 8 მიღებულ იქნეს შემდეგი რედაქციით:

მუხ. 1. ყველა მშრომელთაგანს, რომელიც დაქირავებით ეწევა მუშაობას თუ სამსახურის სახელმწიფო, საზოგადოებრივ, საკონცესიო, საიჯარო და კერძო საწარმოში, დაწესებულებაში და მეურნეობაში, აგრეთვე კერძო პირთან, — დროებითი შრომის უნარდაკარგულობის ქაშს, იმისდა მიუხედავად, თუ რა მიზეზით იქნა ეს გამოწვეული, — უფლება აქვს მიიღოს დახმარება ქვემოლ აღნიშნული მუხლების საფუძველზე.

მუხ. 2. დახმარება დროებით შრომის უნარდაკარგულობის დაზღვევის ფონდიდან გაიცემა ამა თუ იმ საწარმოს ან დაწესებულების სათანადო კატეგორიის სატარიფო განაკვეთის რაოდენობით, რაც იქნება დახმარების მიცემის წამს, ხოლო არა ნაკლებ იმ საშუალო სასყიდლისა, რასაც შრომის უნარდაკარგული ფაქტიურად იღებდა იმ პერიოდში, რომელიც უშუალოდ წინ უძღოდა შრომის უნარდაკარგულობას. დახმარება გაიცემა შემდეგ შემთხვევაში

ა) ავადმყოფობისა, დაშავებისა ამ ოჯახის ავადმყოფი წევრის აუცილებელი მოვლისათვის მთელი იმ დროს განმავლობაში, ვიდრე განიკურნებოდეს, ან საექიმო ექსპერტიზის ორგანო გადასწყვეტდეს შრომის უნარდაკარგულობის სიმყარეს.

ბ) ორსულობისათვის — ფიზიკური შრომით მომუშავეს რვა კვირის განმავლობაში მშობიარობამდე და რვა კვირის განმავლობაში მშობიარობის შემ-

დეგ, ხოლო დანარჩენთ — ექვსი კვირის განმავლობაში მშობიარობამდე და რვა კვირის განმავლობაში მშობიარობის შემდეგ.

გ) უკეთუ კარანტინშია, — კარანტინის დამთავრებამდე.

მუხ. 8. უკეთუ ლიკვიდაცია მოხდება საწარმოსი, დაწესებულებისა და მეურნეობისა ან მუშაობის დროებითი შეჩერება ან და შტატების შემცირება, მუშა-მოსამსახურენი, რომელთა დროებით შრომის უნარდაკარგულობა დაიწყო საწარმოს ლიკვიდაციამდე, ან მუშაობის შეჩერებამდე, ან და შტატების შემცირებამდე, — განაგრძობენ დროებით შრომის უნარდაკარგულობის დახმარების მიღებას, აგრეთვე სხვაგვარი დამატებითი უზრუნველყოფისას მათი ოჯახის წევრთათვის დროებით შრომის უნარდაკარგულობის დაზღვევის ფონდიდან მთელი იმ ხნის განმავლობაში, ვიდრე განიკურნებოდენ, ან საექიმო ექსპერტიზის ორგანო გადასწყვეტდეს შრომის უნარდაკარგულობის სიმყარეს.

ამიერ-კავკას. სოც. ფედერ. საბჭ. რესპ. სახ. კომ. საბჭ. თავმჯდ. მ. ორახელაშვილი.

სახალხო კომისართა საბჭოს საქმეთა მმართველი მ. პოლისი.

სსრ. ცენტრ. აღმასრ. კომიტ.

დადგენილება 40.

სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელ კომიტეტის პრეზიდიუმისა.

1922. წ შარავზით ტვირთზიდვის ხარკის მოუხდელიობისათვის პასუხისმგებლობისაგან განთავისუფლების შესახებ.

რადგანაც შარავზით ტვირთზიდვის გადასახადის ნატურით შესრულება 1923 წლიდან შეცვლილ იქნა ფულადი გადასახადით, (საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. სახალხო კომისართა საბჭოს დადგენილება 1923 წლ. მარტის 17 თარიღითა და 89 №-ით) სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის პრეზიდიუმი, — საქართველოს სახალხო კომისართა საბჭოს მიერ 1922 წლის დეკემბრის 23 თარიღითა და 63 №-რით გამოცემული დადგენილების შესაცვლელად — აღგენს:

1. განთავისუფლებულ იქნეს სოფლის მოსახლეობა 1922 წელს მოუხდელი შარავზით ტვირთზიდვის ხარკის სანაცვლო ფულადი გადასახადისაგან.

2. მოსპობილ იქნეს ყველა, — საგამომძიებლო ორგანოსა და სასამართლო და სადამინისტრაციო დაწესებულებაში წარმოებული საქმე შარავზით ტვირთ-ზიდვის გადასახადის შეუსრულებლობის შესახებ.

3) სასამართლო დაწესებულების ყველა განაჩენი და საადმინისტრაციო ორგანოს ყველა დადგენილება, რომელიც ჯერ წარმართული არ არის აღმასრულებლად, არ უნდა იქნეს აღსრულებაში მოყვანილი.

4. განთავისუფლებულ იქნენ დანაჩენი სასჯელის მოხდისაგან შირაგზით ტვირთბიდვის გადასახადის შეუსრულებლობისათვის თავისუფლების აღკვეთით ან იძულებითი მუშაობით დასჯილი პირნი; აგრეთვე განთავისუფლებულ იქნენ ფულადი გადასახადისაგანაც.

5. ამა დადგენილების მოქმედება არ ვრცელდება იმ ქონებრივ გადასახადებზე, რაც უკვე აღსრულებაში მოყვანილია ამა დადგენილების გამოქვეყნების დღემდე.

6. ამა დადგენილების შეფარდება იმ პირთა შესახებ, რომელნიც უკვე იხდიან სასჯელს, დაეკისროს იმ სასამართლო ან სხვა დაწესებულებას, რომლის განაჩენითაც თუ დადგენილებით ზემოხსენებული პირნი სასჯელს იხდიან.

7. დადგენილება ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

სრულიად საქართ. საბჭ. ცენტრ.
აღმას. კომიტეტის თავმჯდ. მ. ცხაკაია.

სრულიად საქ. საბჭ. ცენტ. აღმ. კომიტეტის
მდივანი პ. საბაშვილი.

1923 წ. მაისის 17.
ტფილისი—სასახლე.

დადგენილება № 41

სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტისა.

სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის პრეზიდიუმში დეკრეტებისა და დადგენილების პროექტების განხილვის წესის შესახებ.

სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტი ადგენს:

1. სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალურ აღმასრულებელ კომიტეტში დეკრეტების და დადგენილების პროექტები განხილულ უნდა იქნეს ათი დღის შემდეგ დღიდან ხსენებული პროექტების ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის სეკრეტარიატში შეტანისა. ხოლო განსაკუთრებულ შემთხვევებში—ამა კომიტეტის პრეზიდიუმის მორიგ სხდომამდე სამი დღით ადრე (სამშაბათობით.)

შენიშვნა: კომიტეტში დეკრეტების და დადგენილების პროექტების განხილვის დროს სათანადო სახალხო კომისარის ან მისი მოადგილის დასწრება სავალდებულოა.

2. დეკრეტებისა და დადგენილებების ყველა პროექტი, სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის სეკრეტარიატში წარმოდგენილი ორ ენაზე (ქართულსა და რუსულზე), განმარტებითი ბარათით და ყველა მასალით, რაც მას შეეხება, წინასწარ განხილულ უნდა იქნეს იუსტიციის სახალხო კომისარის საკანონმდებლო განყოფილებაში, 4—6 დღის განმავლობაში (იმისდა მიხედვით, თუ რამდენად მნიშვნელოვანია პროექტი) დღიდან პროექტის საკანონმდებლო განყოფილებაში შეტანისა.

3. იუსტიციის სახალხო კომისარიატის საკანონმდებლო განყოფილების მიერ განხილული პროექტი დეკრეტისა და დადგენილებისა უკანვე უნდა გაეგზავნოს სრულიად საქართველოს ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის სეკრეტარიატს 11 ცალად ორ ენაზე, ქართულსა და რუსულზე. კომიტეტის სეკრეტარიატმა პრეზიდიუმის მორიგ სხდომამდე სამი დღით ადრე პრეზიდიუმის წევრებს უნდა დაუგზავნოს დეკრეტისა ან დადგენილების პროექტის თითო ცალი.

4. რათა თვითეული საკანონმდებლო აქტი შეთანხმებულ იქნეს შილად საბჭოთა საქართველოს კანონმდებლობასთან და ამასთანავე დაეყარდეს თანაბარი წესი ამავე აქტების ტექნიკური შემუშავებისათვის,—ამა დადგენილების 1—3 მუხ. აღნიშნული წესი დეკრეტებისა და დადგენილების განხილვისა გავრცელდება აგრეთვე საქართველოს სახალხო კომისართა საბჭოზედაც.

5. როგორც სახალხო კომისართა საბჭოს, აგრეთვე ცალკე სახალხო კომისარიატთა სადეკრეტო ხასიათის განკარგულებათა ასლი უნდა გაეგზავნოს იუსტიციის სახალხო კომისარიატის საკანონმდებლო განყოფილებას გამოქვეყნებამდე სამი დღით ადრე.

6. უკეთეს სახალხო კომისარიატების მიერ გამოცემული განკარგულება ეწინააღმდეგება კანონთა არსებულ კოდექსებს ან უკვე გამოცემულ დეკრეტებს, საკანონმდებლო განყოფილებამ, იუსტიციის სახალხო კომისარის მეშვეობით, უნდა სთხოვოს სათანადო სახალხო კომისარიატს, ვისგანაც ამგვარი განკარგულება მიღებული, შეჩეროს იგი, ხოლო უკეთეს ეს უკანასკნელი შეჩერებაზე უარს განაკხადებს, იუსტიციის სახალხო კომისარიატი აღძრავს შუამდგომლობას საქართველოს ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის პრეზიდიუმის წინაშე, რათა მან შეაჩეროს განკარგულების მოქმედება.

7. ყოველი საკანონმდებლო აქტი ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა გაზ. „კომუნისტში“. უკეთეს თვით აქტის ტექსტშივე აღნიშნულ არ არის ვადა მისი ძალაში შესვლისა და გამოქვეყნების წესი.

სრულიად საქართველოს საბჭ. ცენტრ.
აღმასრ. კომიტ. თავმჯდომარე. მ. ცხაკაია.
სრულიად საქართველოს საბჭ. ცენტრ.
აღმასრ. კომიტეტის მდივანი პ. საბაშვილი.

1923 წ. მაისის 26, ტფილისი—სასახლე.

ბრძანება.

სრულიად საქართველოს ცენტრ. აღმასრ. კომიტ.

სრულიად საქართველოს ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის პრეზიდიუმის დადგენილების თანახმად, საქართველოს ს. ს. რ. სახალხო კომისართა საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილეთ დანიშნულია აშხ. ა. გვეგეჭკორი.

ს. ს. ს. რ. ცაკის თავმჯდ. მიხა ცხაკაია.

ცაკის მდივანი პ. საბაშვილი.

მაისის 28 1928 წ.

ქ. თბილისი.

სსს. კომისართა საბჭო.

დადგენილება № 92.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომისართა საბჭოსი.

მოქალაქობრივი მდგომარეობის აქტების ჩაწერვის სასყიდლის დაწესების შესახებ.

რათა დაფარულ იქნეს საქართველოს რესპუბლიკის შინაგანსაქმეთა სახალხო კომისარიატის სპეციალური ხარჯები, რომელსაც იგი ეწევა მოქალაქობრივი მდგომარეობის აქტების წარმოების საქმეში და რომ სათანადოთ იქნეს დაყენებული მოქალაქობრივი მდგომარეობის ჩაწერის განყოფილების ადგილობრივ ორგანოთა მუშაობა, საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომისართა საბჭო ადგენს:

1. დაწესებულ იქნეს სასყიდელი მოქალაქობრივი მდგომარეობის აქტების ჩაწერვისათვის შემდგენარად:

ჩაწერისათვის:

- ა) დაბადების ოცდახუთი კაპიკი (25 კ.) ოქრ.
- ბ) ქორწინებისა . . . ერთი (1) მანეთი "
- გ) განქორწინებისა . . . ორი (2) " "
- დ) გვარის შეცვლისა . . . ათი (10) " "
- ე) ამონაწერის გაცემისათვის უწინდელი მეტრიკულიწიგნებიდან და აგრეთვე, ამონაწერის გაცემისათვის რეგისტრაციის შემდეგ . . . ერთი (1) " "

2. ჩაწერა მოქალაქობრივი მდგომარეობის დანარჩენ აქტებისა, მაგალითად: სიკვდილისა, უკვალოდ გადაკარგულთა და ქორწინების გარეშე დაბადებისა—მოხდება უფასოდ.

3. მეტრიკული ამონაწერის გაცემა თვით რეგისტრაციის დროს სწარმოებს პარტოოდენ საღერ-

ბო და საკანცელარო გადასახადის გარდახდებიან ბით საერთო საფუძველზე.

4. დადგენილება ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომ. საბჭ. თავმჯ. მოადგ. ს. გვეგეჭკორი

სახ. კომ. საბჭოს მდივანი აღლ. სალარიძე

1928 წ. მაისის 8-
ტფილისი—სასახელე.

დადგენილება № 93.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომისართა საბჭოსი.

საამშენებლო სამუშაოსათვის ხარჯთაღრიცხვის შედგენის წესის შესახებ.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომისართა საბჭო ადგენს:

1. ხარჯთაღრიცხვა შედგენილ უნდა იქნეს საქონლის მანეთის ანგარიშით: მუშა-ხელისათვის იმ ინდექსის მიხედვით, რომელსაც გამოაქვეყნებს ხოლმე პროფესიონალურ კავშირთა საბჭოს სატარიფო-საეკონომიო განყოფილება, ხოლო მასალისათვის იმ ინდექსის მიხედვით, რომელსაც გამოაქვეყნებს ხოლმე სახალხო მეურნეობის უმაღლესი საბჭოს საეკონომიო განყოფილება.

2. სახალხო მეურნეობის უმაღლესი საბჭოს საეკონომიო განყოფილება ვალდებულია ყოველთვიურად გამოაქვეყნოს ხოლმე მასალის ინდექსი.

შენიშვნა: ამა მუხლში აღნიშნული ინდექსის გამოქვეყნების შემოღებამდე აღრიცხვის შედგენის დროს მასალისათვის, სახელმძღვანელოდ უნდა იქნეს მიღებული პროფესიონალურ კავშირთა საბჭოს სატარიფო-საეკონომიო განყოფილების მიერ გამოქვეყნებული სამუშაო ხელფასის სასაქონლო ინდექსი.

3. სახელმწიფო ნაგებობათა კომიტეტის საამშენებლო განყოფილებამ ყოველთვიურად უნდა გამოაქვეყნოს ცნობის ფურცელი მუშა-ხელისა და მასალის ფასების შესახებ, რისთვისაც უნდა იხელმძღვანელოს მშენებელთა კავშირის ცენტრალური გამგეობის ცნობებით და მასალების ფასით 1914 წლისა; აქსთანავე ეს ფასი გადატანილ უნდა იქნეს საქონლის მანეთზე და შეტანილ იქნეს აუცილებელი შესწორება, მაზრის პირობების მიხედვით.

4. მე-3 მუხლში აღნიშნული ცნობის ფურცელი შედგენილ უნდა იქნეს საამშენებლო განყოფილების მიერ მუშათა და გლეხთა ინსპექციასთან შეთანხმებით და დამტკიცებულ—სახელმწიფო ნაგებობათა კომიტეტისაგან და იგი სავალდებულოა რესპუბლიკის ყველა დაწესებულებისათვის.

5. შესრულებული საამშენებლო სამუშაოს ანგარიში გასწორებულ უნდა იქნეს ხარჯთაღრიცხვასა და ხელშეკრულებაში აღნიშნული ფასების

თანახმად, საქონლის მანეთის უკანასკნელი კურსის წინ არსებული კურსისამებრ.

6. ვინაიდან ინჟინერ-ტექნიკოსებისათვის უკვე დაწესებულია სპეციალური განაკვეთი—საბროცენტრო ანარიცხი გაუქმდეს და ხარჯთაღრიცხვაში არ შეიტანებოდეს.

7. დადგენილება ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომ. საბჭოს თავმჯ. მოადგ. ა. გეგეჭკორი.

სახ. კომისარტა საბჭოს მდივანი ალ. ხალარაძე

1923 წ. მაისის 10.
ტფილისი—სასახლე.

დადგენილება № 97.

საქართ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომის. საბჭოსი

სატარიფო ზოლების გაუქმების შესახებ.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. ტერიტორიის სატარიფო ზოლებად დაყოფის შესახებ აქამდე არსებულ დებულებათა გასაუქმელად, საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. სახალხო კომისარტა საბჭო ადგენს:

1. გაუქმებულ იქნეს საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. ტერიტორიაზე სატარიფო ზოლები 1923 წლ. მარტის 1-დან.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომ. საბჭოს თავმჯდომარის მოადგაღე ა. გეგეჭკორი

სახალხო კომისარტა საბჭოს მდივანი ალ. ხალარაძე

1923 წ: მაისის 30.
ტფილისი—სასახლე.

დადგენილება 98.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომისარტა საბჭოსი.

ტფილისში საქართველოს სახელმწიფო საჯარო ბიბლიოთეკის დაარსების შესახებ.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბ. სახალხო კომისარტა საბჭო ადგენს:

1. დაარსებულ იქნეს ქ. ტფილისში „საქართველოს სახელმწიფო საჯარო ბიბლიოთეკა“.

2. ბიბლიოთეკას საფუძვლად დაედვას საქართველოს მუზეუმთან არსებული საჯარო ბიბლიოთეკა და ცენტრალური აკადემიური ბიბლიოთეკა საქართველოს სახალხო კომისარტა საბჭოსი.

3. საქართველოს სახელმწიფო საჯარო ბიბლიოთეკა დაექვემდებაროს განათლების კომისარია-

ტის სამეცნიერო დაწესებულებათა მთავარ მმართველობას.

4. დადგენილება ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

საქართ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომის.

საბ. თავჯდ. მოადგილე ა. გეგეჭკორი.

განათლების სახ. კომისარი დ. კანდელაკი.

სახალხო კომისარტა საბჭოს მდივანი ალ. ხალარაძე.

1923 წ. მაისის 30.

ტფილისი—სასახლე.

დადგენილება 99.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. სახალხო კომისარტა საბჭოსი.

დასახიჩრებულ მეომართა კავშირის ლიკვიდაციის შესახებ.

რადგანაც დასახიჩრებულ მეომართა გაერთიანების საკავშირო ფორმა სრულიად არ შეესაბამება ომის ინვალიდთა გაერთიანების ახალ ფორმას, საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. სახალხო კომისარტა საბჭო ადგენს:

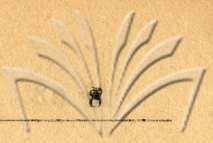
1. დაშლილად გამოცხადდეს საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. დასახიჩრებულ მეომართა კავშირი და ყოველგვარი მანდატი, მოწმობა და სხვა საბუთი, კავშირის მიერ წარსულში გაცემული გაუქმებულად ჩაითვალოს.

2. დასახიჩრებულ მეომართა კავშირის მთელი ქონება (უძრავ-მოძრავი) როგორც სახელმწიფოს კუთვნილება, —საბჭოთა ხელისუფლების მიერ კავშირისათვის გადაცემული მათლოდ დროებითი სარგებლობისათვის, გადავიდეს საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. სოციალური უზრუნველყოფის სახალხო კომისარიატის გამგებლობაში.

3. ომის ინვალიდთათვის, რომელთაც მთლად არ დაჰკარგვიათ შრომის უნარიანობა და ესა თუ ის ხელობა იციან, მათივე შრომით თვით-უზრუნველყოფისათვის, დაუყოვნებლივ მოეწყოს შრომის საწარმოო არტელები ომის ინვალიდთაგან და ამისთვის გამოყენებულ იქნეს დასახიჩრებულ მეომართა ყოფილ კავშირის ყველა სახელოსნო.

4. ომის ინვალიდთა მთლად უზრუნველყოფის საქმის ორგანიზაცია დამყარებულ იქნეს საქართველოს სოციალისტურ საბჭ. რესპ. სოციალური უზრუნველყოფის სახალხო კომისარიატში.

5. დასახიჩრებულ მეომართა ყოფილ კავშირისაგან ქონების მისაღებად შესდგეს სპეციალური კომისია სოციალური უზრუნველყოფის სახ. კომისარიატისა აშ. კავკასიის მუშათა და გლეხთა ინს-

პექციის რწმუნებულის (საქართველოში) წარმომადგენლის მონაწილეობით.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. სახალხო კომისართა საბჭოს თავმჯდომ. მოადგ. ა. გეგეჭკორი.

სოციალური უზრუნველყოფის სახალხო კომისარი ხომერიკი.

სახ. კომის. საბჭოს მდივანი ალ. სალარიძე.

1923 წ. მაისის 3. ტფილისი—სასახლე.

დადგენილება. № 100.

საქართ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომის. საბჭოსი.

არასრულწლოვანთა მეურვეობის საქმის სახალხო სასამართლოს ქვემდებარეობიდან გამოყოფის შესახებ.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომისართა საბჭო აღგენს:

1. არასრულწლოვანთა მეურვეობის საქმე ჩამოერთვას სახალხო მოსამართლეთ და გადაეცეს განათლების სახალხო კომისარიატის გამგებლობას.

2. მეურვეობის საქმის წარმოება გადაეცეს: იმ არასრულწლოვანთა შესახებ, რომელნიც სოფლად სცხოვრობენ, —სახალხო განათლების სამაზრო განყოფილებას, თემის აღმასრულებელი კომიტეტების მეშვეობით, ხოლო ქალაქ ტფილისში მცხოვრებთა შესახებ—განათლების სახალხო კომისარიატის არა სრულწლოვანთა უფლებრივი დაცვის განყოფილებას, დანარჩენ ქალაქებში კი სახალხო განათლების სამაზრო-საქალაქო განყოფილებას.

3. სამეურვეო დაწესებულებათა მოქმედების განსაზღვრება შეიძლება საერთო წესით.

4. ამა დადგენილების განსახორციელებლად გამოცემულ იქნეს ინსტრუქცია განათლებისა და იუსტიციის სახალხო კომისარიატების მიერ.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. სახ. კომ. საბჭ. თავმჯ. მოადგ. ა. გეგეჭკორი

სახ. კომის. საბჭოს მდივანი ალ. სალარიძე

1923 წ. ივნისის 7. ტფილისი—სასახლე.

შინაგან საქმ. სახ. კომის.

სირკულიარულად

გამასწორებელ სახლების უფროსებს.

გამ. სიხლებში სახელმწიფოს მფუძვლის და პატიმართა მუშაობის გაჯარტყების შესახებ.

დასჯა-გასწორების პოლიტიკის მთავარ მიზანს შეადგენს განსაკუთრებით პატიმართა გამოსწორება

მაენე გზიდან და საექვო ელემენტებიდან მათი ჩამოშორება და მისი სასარგებლო მოქალაქედ გაქცევა. ამ მიზნის მისაღწევად საჭიროა მთელი ძალის მოკრება, მიღება ყოველგვარი ზომისა იმ მოსაზრებით, რომ გამასწორებელი სახლები სწორედ გასწორებისათვის არის დაარსებული. ამ მიზნის მიღწევა შეიძლება უმთავრესად შრომის ნიადაგზე სხვა და სხვა გვარ სახელოსნოების და საშუალებების შექმნით. უპირველეს ყოვლისა პატიმარის შრომა უმთავრესი მოტივია მის გამოსასწორებლათ. მეორე მხრით კი ამ შრომით აღებული ხელფასით საშუალება გეძლევათ გააუმჯობესოთ პატიმარების კვების საქმე. ყველა ამის შემდეგ პატიმარი გამასწორებელი სახლიდან გასვლის დროს ცოტათ თუ ბევრათ მომზადებული ხვდება ცხოვრებას და მის პიროვნებაში დაკროვლია საკმაო ენერჯია ებრძოლოს დანაშაულის ჩამდენ საექვო პირებს, რომლებთან კავშირმა იგი მიიყვანა გამასწორებელ სახლში. მას შეძენილი აქვს შრომის უნარი და ცოდნა რაიმე ხელობისა. აი სწორედ ასეთი დანიშნულების გამასწორებელი სახლი არსებითად განსხვავდება ყოფილი რეჟიმების საპატიმროებიდან. პატიმარი მიჩვეული შრომას, ხელობის მცოდნე რასაკვირველია ყოველთვის სასარგებლო წევრი იქნება რესპუბლიკისა. აი ამ მთავარ მიზნის განხორციელებისაკენ უნდა იქნეს მიმართული მთელი ენერჯია და სახსარი გამასწორებელი სახლის. რასაკვირველია, თქვენ მიერ უკვე მიღებულია ყოველგვარი ზომები სახელოსნოების ორგანიზაციისა თქვედამი რწმუნებულ სახლთან. ამ ჟამად მიჩნეულია სასურველად და საჭიროდ სახელოსნოების გაფართოება. ამისათვის სასწრაფოდ მომახსენეთ რა გაკეთებულა ამ დარგში, სახელოსნოების ორგანიზაციაში, თქვენს მიერ (რა სახის სახელოსნო შეგიქმნიათ და რამდენი პატიმარი მუშაობს მასში) და რა იარაღები გჭირდებათ ამ საქმის განსახორციელებლათ და განსავითარებლად შემდეგისათვის.

ყურადღება უნდა მიექცეს აგრეთვე იმას, რომ ზოგიერთ გამასწორებელ სახლში დაპატიმრებულებს ძველებურათ უწოდებენ სახელს: „ტუსალს“. მნიშვნელობა, რომელიც ჰქონდა წარსულში სიტყვა „ტუსალს“ სრულიად არ შეეფერება თანამედროვე საზოგადოებრივი მრმართულებას და არაა მიზანშეწონილი. ამისათვის სიტყვა „ტუსალი“ განღვენილ უნდა იქნეს ხმარებიდან და შეცვლილი „პატიმარი“-თ.

პატიმრებისადმი დამოკიდებულებაც აგრეთვე უნდა შეეფარდებოდეს თანამედროვე საზოგადოებრივ მიმართულებას. უმეტეს შემთხვევაში დაპატიმრებულები წარმოდგენენ არა ისეთ პიროვნებათ, რომელნიც არიან ბოროტ-მოქმედებაში ჩათვლილი, არამედ ისინი ამა თუ იმ სოციალურ თუ სხვა მდგომარეობის გამო დროებით აცდენილ იქნენ ნამდვილ გზას, მათ გამოსწორებაზე დიდ გავლენას მოახდენს კარგი დამოკიდებულება. მათდამი მოპყრობა უნდა იყვეს ადამიანური. აღმინისტრაციამ არასოდეს არ უნდა გამოიჩინოს მათ წინაშე თვითნებობა. მათზე შეხედულება უნდა იყვეს ისეთი,

რომ ისინი, როგორც დროებით აცდენილ ქეშმარიტების გზას კვლავ დაუბრუნდებიან საზოგადოებას და ისეთივე უფლებით აღჭურვილი იქნებიან, როგორც ყოველივე სასარგებლო მოქალაქე.

საპატიმრო ადგილების უფროსი ბ. კაკაბაძე.

მისი თანაშემწე იაშვილი.

პატიმართა მუშაობის გამგე ტ. სინაურიძე.

7 მაისი, 1923 წ.

სირკულიარულად

ტფილისის, ქუთაისის, ფოთის აღმასკომებს, აჭარის და აფხაზეთის ავტონომიურ ერთ. შინაგან საქ. სახალხო კომისარიატებს.

სადგრობო და საკანცელარო გადასახადის შესახებ.

გიგზავნით რა ამასთანავე საქ. სახალხო კომისართა საბჭოს დადგენილების ასლს ამა წლის მაისის თარიღით № 92 კომისარიატი წინადადებას გაძღვეთ გვერდაუხვევლად იხელმძღვანელოთ დადგენილებაში აღნიშნულით და მოქალაქობრივ მდგომარეობის რეგისტრაციასზე სადგრობო და საკანცელარიო გადასახადის გარდა, მთხოვნელთ გადახადევიან დადგენილებაში გათვალისწინებული რაოდენობის თანხა.

მანეთის ღირებულების გამოსარკვევათ იხელმძღვანელოთ ყოველდღიურ ოფიციალურ კურსით.

ამ გადასახადებიდან შემოსული თანხა შეტანილ უნდა იქნას ხაზინაში შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატის დეპოზიტში და ქვეთარი გადმოგზავნილი კომისარიატში ამ ცირკულიარის მიღება დაგვიდასტუროთ.

დანართი: დადგენილება № 92.

შინ. საქ. კომისარის მოადგ. ტალახაძე.

საქმეთა მმართველი ცინცაძე.

სამოქ. მდგ. განყ. გამგე გრიგოლია.

15 მაისი, 1923 წ.

სირკულიარულად.

ყველა მაზრის და ქალაქის აღმასკომის თავმჯდომარეს.

საადგილ-მამულთა ფონდის სარგებლობისათვის შექმნილ ვესის გადმოგზავნის შესახებ.

თანახმად სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალურ აღმასრულებელ კომიტეტის ქალაქებში მიწათ მოწყობის შესახებ დებულების მე-15 მუხლის შენიშვნისა (დებ. იხილეთ გზ. „კომუნისტის“

№ 82 ამა წლის აპრილის 13-დან) შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატი გავალბებთ დაუყოვნებლივ გადმოგზავნით განსახილველად და დასამტკიცებლად აღმასკომის მიერ შემუშავებული საადგილ-მამულთა ფონდის სარგებლობის სათანადო წესი.

შინ. საქ. სახ. კომისარის მოადგ. ტალახაძე.

საქმეთა მმართველი ა. ცინცაძე.

კომუნალურ განყ. გამგე ნანეიშვილი.

სირკულიარულად

თელავის, სიღნაღის, თიანეთის, ახალქალაქის, ახალციხის და ბორჩალოს სამაზრო აღმასკომის თავმჯდომარეებს.

როგორც სჩანს მეცხვარეთა ამხანაგობა „მწყემსის“ გამგეობის მომართვიდან ამა წლის მაისის 14 თარიღით № 14 №-ით და შირაქში შეკრებილ მეცხვარეთა ყრილობის დებულებიდან, მეცხვარეები, ცხვრების საზაფხულო სამოვარზე გარეკის დროს დიდ დაბრკოლებებს ხვდებიან ზოგიერთ არა კეთილ სინიღისიერ მოქალაქეთაგან და აღმინისტრაციის დაბალ მოხელეებიდან.

ამის გამო გავალბებთ მიიღოთ ზომები, რათა მეცხვარეთა ადგილიდან ადგილზე გადასვლის დროს, ადგილობრივმა ხელისუფლებამ სრული კანონიერება დაიცვან და არავის მისცენ ნება უკანონოდ შეწყუბებისა.

შინ. საქ. სახ. კომის. მოადგ. ტალახაძე.

საქმეთა მმართველი ცინცაძე.

საერთო განყ. გამგის თანაშ. ლევიაშვილი.

17 მაისი, 1923 წ.

სირკულიარულად.

გამასწორებელ სახლის უფროსებს.

სასამართლოს და სხვ. ორგანოების მოთხოვნით, პატიმართა გადაგზავნის შესახებ.

შემჩნეულია რომ ზოგიერთი საგამომძიებლო და სასამართლო ორგანოების არა კომპეტენტური პირები მიმართავენ გამასწორებელ სახლების უფროსებს უბრალო ბარათით და მოითხოვენ პატიმართა ამ ორგანოების განკარგულებაში გადაგზავნას დასაკითხავად. ასეთ გარემოებას შესაძლებელია მოჰყვეს გაუგებრობა და პატიმარი გაქცევის მიზნით გაყვანილ იქნას გამასწორებელ სახლიდან ყალბი ბარათით. ამის გამო წინადადება გეძღვეთ, გამასწორებელ სახლების უფროსებს, პატიმართა საგამომძიებლო და სასამართლო ორგანოების განკარგულებაში დასაკითხავად გადაგზავნის დროს იხელმძღვა-

წელით შემდეგი წესით: უნდა მიექცეს ყურადღება რომ მოთხოვნილება იყოს ოფიციალური, ხელმოწერილი სათანადო ორგანოს პასუხისმგებელი პირის მიერ, რომელზედაც ირიცხება პატიმარი და ბექედ დასმული. ეს წესი სასტიკათ უნდა იყოს დაცული და მისი დარღვევისათვის დამნაშავე პირი მიცემული იქნება პასუხის გებაში.

შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარის
მოადგილე **ტალახაძე.**

საპატიმრო ადილ. უფროსი **კაკაბაძე.**

ინსტრუქტორ-კონტროლიორი **ყუფარაძე.**

25 მაისი, 1923 წ.

შირკულიარულად

ყველა მაზრის და ქალაქის აღმასკომის მმჩის ქვე-განყოფილებათა გამგეებს.

დამატებით ჩვენი ცირკულიარული განკარგულებისა ამა წლის 11 მაისის თარიღით № 11/128, თანახმად ამიერ-კავკასიის ფინანსთა სახალხო კომისარიატის რწმუნებულის საქართველოში განმარტებისა ამა წლის 18 მაისის თარიღით № 5440/9348 გაცნობებთ სახელმძღვანელოთ, რომ თხოვნები მეტრიკული მოწმობის გაცემის შესახებ და თვით მეტრიკული ამოწერილობანი განთავისუფლებული არიან საღერბო გადასახადიდან იმ შემთხვევებში, როდესაც თხოვნებში გარკვევით იქნება აღნიშნული, რომ მეტრიკული ამოწერილობა ესაჭიროება მთხოვნელს განათლების ორგანოში, სამხედრო ნაწილებში და სოციალურ უზრუნველყოფის კომისარიატში წარსადგენად, ხოლო მეტრიკულ მოწმობაზე უნდა აღინიშნოს თუ რა საჭიროებისათვის იქმნა გაცემული მოწმობა.

აღნიშნული წესი გადასახადიდან განთავისუფლების შესახებ არ ვრცელდება სახალხო კომისარიატის საბჭოს დადგენილება № 92 გათვალისწინებულ გადასახადზე.

შინ. საქ. სახ. კომის. მოადგ. **ტალახაძე.**

სამოქალაქო განყოფილების განგე **ცინცაძე.**

26 მაისი, 1923 წ.

შირკულიარულად

სამაზრო აღმასკომებს.

საპატიმრო ადგილების მმართველების გაერთიანების შესახებ.

შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატის ქვემდებარე ყოველგვარი საპატიმრო ადგილების მმართა

ველობის სისტემის საპატიმრო ადგილების მთავარ სამმართველოს გამგებლობაში გაერთიანებისათვის განზრახულია სატუსალო სახლები (арестные дома), რომლებიც ამ ჟამად იმყოფებიან მილიციის განკარგულებაში, გადაეცეს საპატიმრო ადგილების მთავარ სამმართველოს.

ამის გამო გთხოვთ გვაცნობოთ:

1) არის თუ არა თქვენდამი რწმუნებულ მაზრაში სატუსალო სახლი.

2) რა მასალიდან არის აშენებული სატუსალო სახლის შენობა, რამდენ სართულიანია, რამდენ კაცს იტევს ნორმალურად და რამდენათ შეეფერება თავის დანიშნულებას.

3) პატიმართა მოძრაობის საშუალო რიცხვი თვეში, რა გვარი დანაშაულის პატიმრები არიან მოთავსებულნი სატუსალოში, რომელ გამასწორებელ სახლში იგზავნებიან მძიმე დანაშაულისათვის შეპყრობილი პატიმრები.

4) საპატიმრო ადგილების პირადი შემადგენლობა.

5) რამდენათ მიზანშეწონილია სატუსალო სახლი გადაკეთებულ იქნას საპატიმრო ადგილათ.

შინ. საქ. სახ. კომის. მოადგ. **ტალახაძე.**

საპატიმრო ადგილების მთავარ სამმართველოს უფროსი **კაკაბაძე.**

ინსტრუქტორ-კონტროლიორი **ს. ყუფარაძე.**

28 მაისი, 1923 წ.

შირკულიარულად

ყველა მაზრის და ქალაქის აღმასკომის თავმჯდომარეს (კომუნალურ მეურნეობის განყოფილებისათვის).

სოფლის მიწის მშრომელ გლეხების მიერ მოსკოვის სსსოფლმ-მეურნეობის გამთენჯისზე მონაწილეობის მიღების შესახებ.

მიმდინარე წლის აგვისტოში მოსკოვში გაიხსნება სოფლის მეურნეობის და შინა-მრეწველობის გამოფენა, რომელსაც, სხვა მნიშვნელობათა გარდა, აქვს ჩვენებითი მნიშვნელობაც (показательное значение).

შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატი საჭიროდ სცნობს რა, რათა აღნიშნულმა გამოფენამ მიიზიდოს სოფლის მიწის მშრომელთა ფართო მასები, წინადადებას გაძლევთ აღმასკომის მიწათმოქმედების განყოფილებასთან ერთად მათი აგრონომების ან ინსტრუქტორების სახით მიიღოთ ზომები მიწის მშრომელთა ფართე მასების გამოფენით დაინტერესებისათვის და შეძლების დაგვარად მა-

ტერიტორიული დახმარებითაც შეუწყობ ხელი, რომ თვითნებულ თემიდან თუ არა, რამდენიმე თემზე თითო წარმომადგენელი მიწის მუშა-გლეხი მაინც გაიგზავნოს მოსკოვის გამოფენაზე.

ექსკურსანტებისათვის ამჟამად მიცემულია შემდეგი შეღავათები: რკინის გზაზე იხდიან ბიოეთის ღირებულების მხოლოდ 25-ს და მოსკოვში უფასოთ მიეცემათ ბინა სამი დღის განმავლობაში; მიღებულია ზომები, რომ საქართველოში ექსკურსანტებისათვის რკინის გზის ღირებულების ფასი შემცირებული იყოს 90%-ით და მოსკოვში უფასოთ ბინა მიეცეთ ექვსი დღის განმავლობაში.

საჭიროთ ვსთვლით აღნიშნოთ, რომ გამოფენის დასათვალისწინებლად და გზაში სამყოფად უნდა ნაანგარიშევი იყოს 30 დღე.

აღნიშნავთ რა ზემოხსენებულს. წინადადებას გაძლავთ არა უგვიანეს ამა წლის მაისის 27-სა გეაცნობოთ.

1. თქვენდამი რწმუნებულ მაზრიდან რამდენი მიწის მშრომელი გლეხი მოისურვებს მოსკოვის გამოფენაზე გამგზავრებას.

2. ამიერ კავკასიის რკინის გზის რომელ სადგურზე ჩასხდებიან თქვენი მაზრის ექსკურსანტები და

3. თქვენი მაზრის ექსკურსანტებისათვის რომელ რიცხვში უფრო მოსახერხებელია ექსკურსიით გამგზავრება.

ამასთანავე გაცნობებთ, რომ აღნიშნულ ექსკურსიისათვის საჭირო ხარჯები უნდა იქნას გაღებული ექსკურსანტების ან აღმასკომის მიერ.

შინ. საქმ. სახ. კომის. მოადგ. ტალახაძე.

საქმეთა მმართველი ა. ცინცაძე.

კომუნალურ განყ. გამკე ნანეიშვილი.

18 მაისი 1923 წ.

მიწაღობაში. სახ. კომისარ.

რესპუბლიკაში საქონლის ჭირთან ბრძოლის დროებითი წესდება.

1. საქონლის პატრონი მოვალეა დაუყოვნებლივ აცნობოს ადგილობრივ ხელისუფლების დაწესებულებას ანუ პირდაპირ ექიმ-ვეტერინარს, როდესაც მის საქონელში აღმოჩნდება საეჭვო ავადმყოფი გადამდები სენის ნიშნებით, ან მოულოდნელად მომკვდარი.

2. დაწესებულება მიიღებს რა განცხადებას ავადმყოფ, ან მომკვდარ საქონლის შესახებ, მოვალეა დაუყოვნებლივ აცნობოს ადგილობრივ ექიმ-ვეტერინარს ღებვით, ან ტელეფონით, ან საგანგაბო კაცის გაგზავნით და მის მოსვლამდის კი მიიღოს შემდეგი წინასწარი ზომები: ა) გამოაცალ-

კვეოს სალი საქონელი ავადმყოფებიდან, ბ) ჩამარხოს მკვდარი საქონელი განცალკევებულ ალაგას, რომელიც შემოფარგლული უნდა იყოს არხით, ანუ ღობით, გ) აკრძალოს საქონლის გადარეკა და საქონლის ნედლი მასალის და აგრეთვე თივის, ჩალის და ბზის გატანა სხვა სოფელში.

3. ექიმი ვეტერინარი ცნობის მიღებისთანავე საქონლის ავადმყოფობის შესახებ მოვალეა მიაშუროს იმ ადგილს და დაწესებულებების წამომადგენლის და სოფლის მცხოვრებთა არა ნაკლებ ორის წარმომადგენლის თანადსწრებით გაშინჯოს ავადმყოფი საქონელი; თუ არის ლეში საქონლისა, განკვეთოს სენის გამოსარკვევად.

4. იმ შემთხვევაში როდესაც გარეგანი ნიშნები დაავდებულ საქონლისა ნათლად არ არიან გამოსახულნი და ექიმი-ვეტერინარი მოკლებულია საშუალებას გამოსთქვას საბოლოო აზრი ავადმყოფობის შესახებ, დაავადებული საქონელი გამოცალკევდება და მკაცრ ვეტერინარულ ზედამხედველობის ქვეშ რჩება იმ დრომდე, ვიდრე არ გამოააშკარავდება, ავადმყოფობის ხასიათი თუ შესაძლებელია მოიწვევს მახლობელ მეზობელ ექიმ-ვეტერინარს სენის გამოსარკვევად.

5. როდესაც გამოირკვევა საქონელზედ ჭირის არსებობა, ექიმ-ვეტერინარმა დაუყოვნებლივ უნდა აცნობოს ამის შესახებ ვეტერინარ-სანიტარულ განყოფილებას და ადგილობრივ ხელისუფლების დაწესებულებას და აგრეთვე მეზობელ რაიონების ექიმ ვეტერინარებს, ამის გარდა უნდა მოიწვიოს ჭირის მომსპობი აღმასრულებელი კომისია და დაწესოს კანონით და ამავე წესდებით ნაჩვენები ზომები ჭირის მოსასპობად.

6. ჭირიანი საქონელი აიცრება კომუნალური მეთოდით: შრატით და სისხლით, აცრა სავალდებულოა დაჭირიანებულ სოფლის ყველა მსხვილ-ფესხა რქიან საქონლისა, ნაწილობრივ კი, ადგილობრივ პირობების მიხედვით და თუ სოფლის ყველა საქონლისათვის საკმაო შრატი არ მოიპოვება, იმ შემთხვევაში, როდესაც ეკონომიური მიზეზების გამო შეუძლებელია დაჭირიანებულ სოფლის საქონლისაგან მახლობელ სოფლის საქონლის მოშორება, ეს სოფელი შეუერთდება დაჭირიანებულ სოფელს და იქაც აუცილებლივ აიცრება საქონელი.

7. დაჭირიანებულ სოფელში აშკარად ავადმყოფი და სიცხე აწეული საქონელი ცალკევდება და თავსდება განსაკუთრებულ ბოსელში, ან მოლობილში.

შენიშვნა 1: აშკარა ავადმყოფად ჩითვლება ის საქონელი, რომელსაც აშკარად ეტყობა გარეგანი ნიშნები ჭირისა.

შენიშვნა 2: სიცხე აწეულად ჩითვლება ის საქონელი, რომელსაც ექნება სიცხე 40 გრადუსამდე და მეტიც ცელსიით.

8. აღმასრულებელ კომისიაში შედიან ექიმი-ვეტერინარი — როგორც თავმჯდომარე, ხელისუფლე-

ბის დაწესებულების წანმომადგენელი და საქონლის ორი მებატრონე, ამორჩეული მცხოვრებთაგან. აღმასრულებელი კომისიის მოქმედება გრძელდება საკარანტინო წესების მოხსნამდის. კომისიის მოქმედებას არ აბრკოლებს ერთ-ერთი წევრის არ დასწრება, გარდა ექიმ-ვეტერინარისა. კომისიას ყველა თავის განაჩენი შეეძქს ოქმში, რომელზედაც ხელს აწერენ იქ დამსწრე წევრნი: ასლი ოქმისა დაუყოვნებლივ ეგზავნება ვეტერინარ სანიტარულ განყოფილებას დაწესებულ ფორმით.

9. დაჭირიანებულ სოფელში აღმასრულებელი კომისია შოვალეა დაუყოვნებლივ მიიღოს შემდეგი ზომები:

ა) აღნიშნოს დაჭირიანებულ სოფლის საზღვრები, დააწესოს იმ საზღვრებში კარანტინი და მასზედ თვალყურის დაკერა დაავალოს ადმინისტრაციას და მცხოვრებთ.

ბ) შეადგინოს საქონლის საკომლო სია და დააწესოს საქონელზე სავეტერინარო ზედამხედველობა.

გ) აირჩიოს შესაფერი ადგილი საქონლის ლეშის ჩასამარხავათ.

დ) დააწესოს სავალდებულო აცრა დაჭირიანებულ სოფლის საქონლისა.

ე) აირჩიოს შესაფერი ადგილი საქონლის დასაბმელად და ასაცრელად, იზრუნოს ასაცრელი იარაღების, შრატის და სხვა ასაცრელ მასალების შენახვაზე.

შენიშვნა 1: საქონლის აცრის დროს ექიმ-ვეტერინარმა უნდა იხელმძღვანელოს ვეტერინარ-სანიტარულ განყოფილების მიერ გაცემულ ინტრუქციით.

შენიშვნა 2: მუშა ხალხი, ცხენები შესაბმელი საქონელი, თოკები, ხარხები, საქონლის დასაბმელად, ბინა, გათბობა, განათება და მოსამსახურე, რაც საჭიროა კომისიისათვის მუშაობის დროს კარანტინის მოხსნამდე, შეადგენს სოფლის შოვალეობას.

ვ) გაშინჯოს და გამოარკვიოს ვეტერინარ-სანიტარული მდგომარეობა იმ სოფლებისა, რომელსაც რაიმე ეკონომიური კავშირი აქვს დაჭირიანებულ სოფელთან და ექვს ბადებენ საქონლის ჭირის არსებობისას. თუ რომელიმე სოფელში აღმოჩნდა საექვო ავადმყოფი საქონელი, ეს საქონელი უნდა გამოაცალკევოს დანარჩენ სოფლის საქონლიდგან და დააყენოს განსაკუთრებულ ვეტერინარ-სანიტარულ ზედამხედველობის ქვეშ ამ გვარი გაშინჯვა ძიება უნდა დამავრდეს დაჩქარებით.

ზ) როდესაც აცრა რაიმე მიზეზებით შეუძლებელია, აღმასრულებელი კომისია ახდენს სასტიკი იზოლიაციის ავადმყოფ საქონლისას და აწესებს საზოგადოთ კარანტინს.

10. დაჭირიანებულ სოფლიდან რქიან მსხვილ საქონლის გადარეკა სხვა ადგილას აკრძალულია იმ დრომდის, ვიდრე სოფელი არ იქნება გამოცხადებული სენისაგან განთავისუფლებლად. იმ შემ-

თხვევაში—კი, როდესაც აუცილებელია საქონლის გადარეკა ჭირიან ადგილიდან სხვა ადგილას, კომისია ხელმძღვანელობს სამთაბარო საქონლის წესდების მე-12ე §-ით.

11. საქონლის მორეკა საღ ადგილებიდან დაჭირიანებულ სოფელში შეიძლება აღმასრულებელ კომისიის ნებართვით ან დასაკვლელად, ან დაასაცრელად: უკანასკნელ შემთხვევაში საქონლის მორეკა შესაძლებელია იმ პირობით, თუ აცრის შემდეგ მოსახერხებელი იქნება მისი განცალკევებითი შენახვა იმავე სოფელში, რათა კარანტინის ვადა სოფლისათვის არ გაგრძელდეს.

12. დაჭირიანებულ სოფელზედ რქიან მსხვილ საქონლის გარეკა აკრძალულია, გარეკა შეიძლება კომისიისაგან ნაჩვენებ მოსაღლელი გზით.

13. გატანა დაჭირიანებულ სოფლიდგან ტყავისა, ხორცისა, მატყლისა, რქისა, ჩლიქისა, თივისა, ბზისა და ჩალისა შესაძლებელია კომისიის ნებართვით მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ არ იქნება საშიში ჭირის გავრცელების მხრივ.

14. დიდ ქალაქებში საკარანტინო ზომების მიღება ნაწილობრივ დაჭირიანებულ უბნებში დასაშვებია მხოლოდ კომისიის დადგენილებით.

15. დაჭირიანებულ სოფელში საკლავ საქონელს სინჯავს ექიმი-ვეტერინარი დაკვლის დღეს.

16. საქონლის ბაზრობა, როგორც დაჭირიანებულ სოფელში, აგრეთვე იმ რაიონში, რომელიც მიჩნეულია კომისიისაგან საექვოდ ჭირის მხრივ. აკრძალულია სენის მოსპობამდის.

17. საქონლის ლეში უნდა ჩაიფლას მიწაში 2 ნახ. არშინის სიღრმეზედ აღმასრულებელ კომისიისაგან ამორჩეულ ადგილზე, ამასთანავე ნება ეძლევა პატრონს ტყავი გააძროს ლეშს მხოლოდ იმ პირობით, თუ რომ ტყავის დეზინფექცია მოსახერხებელი იქნება ექიმ-ვეტერინარის ნაჩვენებ წესით და მისივე პირადი ზედამხედველობით.

შენიშვნა: საქონლის ტყავის დეზინფექციისათვის საჭიროა სულემის ხსნილი 1,0:1000,0, რაშიაც ტყავი დაიტოვება ოცდა ოთხი საათის განმავლობაში.

18. დაჭირიანებულ ადგილებში ბოსლები და საქონლის სადგომები და იქ ნამყოფი საგნები უნდა დასუფთავდეს ექიმ-ვეტერინარის ჩვენებით, უმნიშვნელო იაფ-ფასიანი ნივთები-კი შეიძლება დაიწვას შეუფასებლად.

19. ის ადგილები, სადაც აიცრა საქონელი, გამოცხადებიან კარანტინიდან განთავისუფლებულად 14 დღის შემდეგ, დღიდან რეაქციის გათავებისა, ან უკანასკნელად მომკვდარ საქონლისა, რომელსაც აშკარად ეტყობა ჭირის გარეგანი ნიშნები.

20. ვიდრე კომისია გამოაცხადებს სოფელს ჭირისაგან განთავისუფლებლად, სოფელი შოვალეა შეასრულოს კომისიის ყველა განკარგულებანი და დადგენილებანი.

21. კომისიის ყველა განკარგულების სისწო-

რით ასრულებას თვალყურს ადევნებენ როგორც თვით აღმასრულებელ კომისიის წევრნი, აგრეთვე ადგილობრივი ადმინისტრაცია; წესების დამრღვე-ველნი მიეცემიან სათანადო პასუხისგებაში. მიწადმოქმედების სახ. კომისარი გ. კანდელაკი.

ს.კ. შრომის სახ. კომის.

დადგენილება № 16.

ამიერ-კავკასიის შრომის სახალხო კომისარია-ტის საქართ. რწმუნებულის სამმართველოსი.

ზაფხულის თვეებში, სტუდენტ-აგრონომებს, პრაქტიკულ მუშაობის შესასრულებლად შვე-ბულების მიცემის შესახებ.

1. 1923 წლ. ზაფხულის თვეებში პრაქტი-კულ სამუშაოს შესასრულებლად, იმ სტუდენტ-აგრონომებს, რომლებიც მსახურებენ სახელმწიფო, ან კერძო დაწესებულება წარმოებებში და აგრეთვე წითელ ლაშქარში—მიეცესთ შვებულება დღიდან, ამა წლის 1-ლ ნოემბრამდე. ერთ ღროულად ან პერიოდულად, მაგრამ თითოეულს არა უმეტეს 75 დღისა.

2. შვებულების დროს სტუდენტ-აგრონომებს წარმოება-დაწესებულებებში შეენახოთ სამსახური, შვებულებით გაცდენილ დღეებში ჯამაგირის მიუ-ცემლად.

3. 1-ლ მუხლში აღნიშნულ მიზნისათვის შვე-ბულების მისაღებად ყველა სტუდენტ-აგრონომი ვალდებულია წარმოება-დაწესებულებაში წარსად-გენად აიღოს სასწავლებლის ადმინისტრაციისაგან მოწმობა სადაც აღნიშნული უნდა იქნას მის უფ-ლება სავალდებულო პრაქტიკულ მუშაობაზე წას-ვლისა და ამ სამუშაოს შესასრულებლად საქირა დრო.

4. სასწავლებლიდან ასეთი მოწმობის წარ-დგენისთანავე წარმოება-დაწესებულების ადმინი-სტრაცია მოვალეა გაანთავისუფლოს სამსახურიდან თავის თანამშრომელი (სტუდენტ-აგრონომი) იმ ვა-დით, რომელიც ნაჩვენებია იქნება სასწავლებლის მიერ მიცემულ მოწმობაში.

შენიშვნა. წარმოება-დაწესებულების ად-მინისტრაციას უფლება აქვს შვებულებაზე-უარი უთხრას სტუდენტ-აგრონომებს, თუ კი უკანასკნელნი სასწავლებლიდან არ წარმოად-გენენ სათანადო მოწმობას.

5. შვებულების ვადის გათავებისთანავე, თუ სტუდენტ-აგრონომი სამსახურში თავის დროზე არ გამოცხადდა რაიმე არა პატივსაღებ მიზეზების გამო და ამის თაობაზე ადმინისტრაცია წინასწარ არ გააფრთხილა, უკანასკნელს უფლება აქვს დაითხო-ვოს ის, რაიც უნდა ეცნობოს ამიერ-კავკასიის შრო-მის სახ. კომ. საქ. რწმუნებულის სამმართველოს.

6. დადგენილება ესე გავრცელდეს განსაკუთ-რებით სახელმწიფო უნივერსიტეტის და პოლიტეხ-

ნიკური ინსტიტუტის სასოფლო-სამეურნეო ფაკულ-ტეტის სტუდენტებზე და მიწად-მოქმედების სახალ-ხო კომისარიატის სასოფლო-სამეურნეო კურსების მსმენელებზე.

ამიერ-კავკასიის შრომის სახალხო კომისარიატის რწმუნ. საქართ. ა. იაშვილი.

შეთანხმებულია: საქართ. პროფ. კავ.

საბჭოს მდივანი ს. ჯუღელი.

საერთო-საორ. გან. გამგე ლ. ქურდოვანიძე. 17 მაისი 1923 წ.

არზოფიციად. განყოფილება.

მაზრაპის აღმასკომპოზი.

მოკლე მიმოხილვა სამაზრო აღმასკომპოზი მოხ-სენების მიხედვით.

3. ზუგდიდის მაზრა.

ზუგდიდის მაზრის შინამართველობის განყო-ფილების მოხსენება წარმოდგენილია 1923 წ. 7 თე-ბერვლის თარიღით. მოხსენების მიხედვით საანგა-რიშო პერიოდში აღმასკომპი და მისი განყოფილე-ბანი უმთავრეს ყურადღებას აქცევდნენ მაზრაში და თემებში აღმასრულებელი აპარატების განმტკიცე-ბას და ბანდიტიზმის ლიკვიდაციას. მიმდინარე მუ-შაობა სწარმოებდა ინტენსიურად. შინამართვე-ლობამ მიიღო ყველა საქირა ზომები მილიციისა და სათემო აღმასკომპების გაჯანსაღებლად. გადა-ყენებულ იქმნა რამოდენიმე სათემო აღმასკომპის შემადგენლობა და დაინიშნა ახალი. ეს გადახალი-სება ზოგჯერ ნაწილობრივ ჩატარდა.

მაზრის აღმასკომპის პლენუმსა და პრეზი-დიუმს ჰქონია სულ 39 სხდომა. განხილულა 398 საქითხი. განხილულ საქითხთა შორის აღსანიშნა-ვია: ცხენების ზეგარის მაგიერ ფულადი კონპენ-საციის დაწესება, ტეხნიკუმისა და თეატრისთვის ბინების გამოანახვა და სხვ. გადადებულ იქმნა ოზურ-გეთ-ნოტანების რკანის გზის ფონდის გასაძლიე-რებლად 100 ფუთი სიმინდი; განხილულ იქმნა აგრედვე სენაკ-ზუგდიდის რკინისგზის გაყვანის სა-კითხი, რომელზედაც მუშაობს საგანგებო კომისია და სხვა მრავალი საყურადღებო საქითხი, რომელ-თა კარდინალურად გადაჭრამაც სასურველი და და-ღებითი ნაყოფი მოიტანა

საინსტრუქტორო-საინფორმაციო ქვეგანყო-ფილება განაგებს აგრედვე სათემო აღმასკომპების საქმეებს და ხელმძღვანელობას უწევს მილიციის შემადგენლი ბის საორგანიზაციო მუშაობას, თე-მებში და აგზავნის სათანადო ცირკულიარებს, გან-მარტებებსა და აძლევს ინსტრუქციებს მაზრაში ჩამოსულ ამხანაგებს, მათი მუშაობის შესახებ.

მმაჩის ქვეგანყოფილება უმთავრეს ყურად-ღებას აქცევდა თემებში თავისი ორგანიზაციის მტკიცედ ჩამოყალიბებას. იგი ცირკულიარულ და პირად განმარტებებს აძლევდა ყველა თემის მმაჩის წარმომადგენელს, რათა თანამშრომლებს სავსებით

შეგნოთ თავიანთი მოვალეობა და მტკიცე ნიადაგზე დაეყენებინათ აქტების წარმოების საქმე. ამ დარგში მუშაობა სასურველად მიმდინარეობს თუმცა ზოგიერთ თემებიდან მიღებულ ჩასაწერ წიგნებში შემჩნეულია დეფექტები, რომელთა გამოსასწორებლად ქვეგანყოფილება იღებს ენერგიულ ზომებს. თემებში ჯერ-ჯერობით სწარმოებს მხოლოდ დაბადების, სიკვდილის და განქორწინების რეგისტრაცია. სხვა შემთხვევების ჩაწერას მაზრის მაშტაბით აწარმოებს თვით ქვეგანყოფილება.

სამაზრო მილიცია სდგას სათანადო სიმაღლეზე და დიდ ენერგიას იჩენს მაზრაში მშვიდობიანობისა და წესრიგის დაცვაში. საანგარიშო პერიოდის განმავლობაში ადგილი ჰქონია სხვა და სხვა ხასიათის ბოროტმოქმედების სულ 104 შემთხვევას, აქედან აღმოჩენილია ბოროტმოქმედებათა დიდი ნაწილი და შეპყრობილია 48 ბრალდებული. ბანდიტებთან ბრძოლა წარმატებით მიმდინარეობს და არის იმედი, რომ მაზრა სულ მალე გაიწმინდება ბანდებისაგან. მილიციაში ითვლება 160 თანამშრომელი—აქედან 48 კომუნისტია, 8 კანდიდატი და დანარჩენი-კი უპარტიონი.

თემის აღმასკომებში ნაკლები ყურადღება ექცეოდა საბჭოების და აღმასკომების სხდომების სისტემატიურ წარმოებას. ამ დარგშიც მიღწეულ იქმნა წარმატება ინსტრუქტორების მოგზაურობისა და ცირკულიარების მიწოდების საშუალებით. ინსტრუქტორის ვარდა თემების ორგანოებს მოგზაურობის დროს ხელშეწყობას უწევენ აგრედვე სამაზრო აღმასკომის წევრები.

მაზრის და თემის ხელისუფლების ორგანოებს ურთიერთშორის უთანხმოება არ მოსვლიათ. არ ყოფილა შემთხვევა, რომ მმართველობის განყოფილებას მოეთხოვოს გაუქმება, ან შეჩერება ისეთი დადგენილებებისა, რომელნიც გამოტანილი იყო მაზრის აღმასკომის ქვემდებარე ორგანოების მიერ.

შიშნობა მაზრაში არ არის. ეკლესიების აღწერა გათავებულია. სასურსათო გადასახადის აკრეფაში მმართველობის განყოფილება იღებდა მონაწილეობას.

მიწის რეფორმა ჩატარებულ იქმნა განსაკუთრებულ საადგილ-მამულო კომისიის მიერ.

განათლების დარგში სწარმოებდა ინტენსიური მუშაობა. ზუგდიდის მაზრაში დატოვებულ იქმნა 116 სკოლა და ორი ტეხნიკუმი. მასწავლებელთა რიცხვი უდრის 326 კაცს. განყოფილებაში შუამდგომლობა აღძრა მასწავლებელთა კადრის 80 კაცით გადიდების შესახებ.

მაზრაში გზები წესიერ მდგომარეობაშია. ფოსტა-ტელეგრაფი და ტელეფონი დამაკმაყოფილებლად არის მოწყობილი.

შრომის ბეგარაზე სხვა-და-სხვა საბუშაოს შესასრულებლად გაყვანილ იქმნა 2770 კაცი და 106 ურემი. შეკეთებულ იქმნა ტეხნიკუმის შენობა, ქალაქის სასაკლაო, ბორანი და გზები.

ჯანმრთელობის განყოფილება. უმთავრეს

ყურადღებას აქცევდა იმას, რომ შეენარჩუნებინა არსებული პუნქტები და საავადმყოფოები. მაზრაში არის სამი საავადმყოფო, 5 საექიმო პუნქტი და 15 საფერშლო. ავთიაქების წამლებით შესავსებად შეძენილია 335, 427,000 მანეთის მედიკამენტი. პუნქტებში აღდგენილ იქმნა სანიტარული სამეულები, რომელთაც ევალებათ ეპიდემიასთან ბრძოლა და სანიტარულ-ჰიგენური ცოდნის გავრცელება ფართე მასაში.

სტატისტიკურ ბიუროში, სახალხო სასამართლოებში და მეურნეობის დარგში მუშაობა ინტენსიურად მიმდინარეობდა.

თიანეთის მაზრა.

ამ მოხსენებაში მოკლედ წარმოგვჩვენებია მაზრის აღმასკომისა და მის ქვემდებარე განყოფილებათა მუშაობის ანგარიში 1922 წ. თებერვლიდან 1923 წ. მარტამდე. მოხსენებაში აღნიშნულია, რომ საანგარიშო პერიოდში მაზრის მმართველობის განყოფილებისა და თემების აღმასკომთა მოქმედება სუსტად სწარმოებდა, გამოცდილი მომუშავეების ნაკლებობის გამო ამას ხელს უწყობდა ის გარემოებაც, რომ მაზრის აღმასკომს არა ჰყავდა განსაკუთრებული ინსტრუქტორი, რომელიც მუდმივ ხელმძღვანელობას გაუწევდა თემებს და მიაწვდიდა მათ საჭირო ცნობებსა და ინსტრუქციებს. ამ მოვალეობის შესრულება უზღებოდა მაზრის აღმასკომის თავმჯდომარეს, რომელმაც შემოიარა რამოდენიმეჯერ მაზრის ყველა თემები და რაიონები და თავისი მუყაითი მუშაობით თემები დააყენა სათანადო სიმაღლეზე. ამ ყაზად დანიშნულია შინა-მმართველობის ახალი გამგე, რომელიც გამოცდილი და მომზადებულია ამ დარგის მუშაობისათვის. მის დანიშვნის შემდეგ საქმე გაუმჯობესდა და მუშაობა გაცხოველდა.

მმართველობის განყოფილება—თავის მოღვაწეობის დროს უმთავრეს ყურადღებას აქცევდა მაზრისა და რაიონიციის განმტკიცებასა და თემების აღმასკომთა მოქმედებას.

მაზრის აღმასკომის საბჭოსა და პრეზიდიუმს. 1922 წლის განმავლობაში ჰქონდა სულ 38 სხდომა, განხილულია და გადაწყვეტილია მრავალი მნიშვნელოვანი და წვრილმანი საკითხი. მაზრის ხელისუფლების ორგანოებს შორის უთანხმოებას ადგილი არ ჰქონია. არ ყოფილა შემთხვევა, რომ მმართველობის განყოფილებას მოეთხოვოს გაუქმება აღმასკომის ქვემდებარე ორგანოების მიერ გამოცემულ დადგენილებათა. აღმასკომს, პარტკომსა და პოლიტ-ბიუროს შორის თანხმობა და კონტაქტი დაცულია.

მილიცია, როგორც მაზრის, ისე რაიონის მტკიცე დისციპლინითა და თავისი მოვალეობის შეგნებით დამაკმაყოფილებელია. ბანდიტებთან ბრძოლაში მაზრის მილიცია დიდ უნარიანობასა და ენერგიას იჩენდა.

საადგილ-მამულო განყოფილება 1921 წლიდანვე შეუდგა მიწების მემამულეთაგან ჩამორთმევას. მან 1922 წელში ჩამოართვა და დროებით

(მიწის დეკრეტის გამოცემამდე) სარგებლობისათვის გლეხებს დაურიგა 1276 დესეტინა მიწა. გარდა ამისა მან გაანაწილა აგრედვე საეზოვო, საბოსტნე და საბაღე ადგილები ახმეტაში და თიანეთში. საადგილ-მამულო კომისიაში 1922 წელში შემოვიდა 217 საჩივარი. აქედან გარჩეულია 158, განსაჩივრებულია 12 და განუხილველია 47. საადგ. განყოფილებამ საფონდოდ ჩამოართვა 9 ს ხლი და წყლის ექვსი წისქვილი.

განათლების განყოფილება. განსაკუთრებულ ყურადღებას აქცევდა სკოლების მდგომარეობის გაუმჯობესებას და სწავლა-განათლების საქმის გაფართოვებას. მაზრაში არის 11 სკოლა 32 მასწავლებლით. ყველა სასწავლებელთან გახსნილია წ.-კაბხ. უცოდინარობის სალიკვიდაცია სკოლები.

შრომის განყოფილების მუშაობა საშუალო ტემპით მიმდინარეობდა. ამ ხნის განმავლობაში შეკეთებულ იქმნა თიანეთ-ახმეტის სახელმწიფო გზა რომელსაც დასჭირდა 1000 მუშა და 160 ტვირთსაზიდი. ადგილობრივი ხასიათის ბეგრის მოსახდელად გამოყვანილ იქმნა 760 მუშა ხელი და 1520 ტვირთსაზიდი. სხვადასხვა ორგანოების საჭიროებისათვის ბეგარაზე გამოყვანილია 3000 ცხენი.

კომუნალური განყოფილება საანგარიშო პერიოდში აწარმოებდა გზების, ხიდების და სხვა-დასხვა საჭირო შენობების შეკეთებას. შენდება ახალი სათეატრო შენობა, რომელსაც დიდი მნიშვნელობა აქვს ასეთ განაპირა მაზრისათვის.

მაზრის ხელისუფლების ორგანოებს როგორც ერთურთში, ისე სხვა მაზრის ორგანოებთან უთანხმოება არ მოსვლიათ. მაზრაში უსურსათობა იცო, რადგან წარსული წლის სტიქიურმა უამინდობამ ძლიერ დაზარალა მოსავალი. ამის გამო მაზრამ მთავრობისაგან დახმარების სახით მიიღო 2000 ფ. ხორბალი, რაიც დიდ დახმარება დუნდა ჩაითვალოს.

მიღებულია ყოველგვარი ზომები მომავალში მუშაობის ჯეროვანად წარმართვისათვის.

საპატიმრო ადგილების სამმართველოში

I.

რესპუბლიკის საპატიმრო ადგილები საქართველოს საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკის სახალხო კომისარიატის საბჭოს, ა/წ. 10 მარტის № 85 დადგენილების თანახმად, გამოეყო იუსტიციის სახალხო კომისარიატს და გადაეცა შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატს.

მის სათავეში სდგას საპატიმრო ადგილების სამმართველო, რომელის დანიშნულებაა საპატიმრო ადგილების ცხოვრებაში სავსებით გაატაროს პენიტენციური ღონის-ძიებანი იმ მოქალაქეთა მიმართ, რომელნიც თავისი სისუსტიით და მოქალაქობრივ შეუფერებლობით არსებულ კანონების ფარგლებში ვერ ეტევიან, ცხოვრების პირობების გამო სწორ გზას სცდებიან, და დანაშაულობას ჩადიან.

ბოროტ-მოქმედების გზაზე დამდგარ მოქალაქეს საბჭოთა ხელისუფლება დროებით ანცალკევებს საზოგადოებიდან, ათავსებს მას გამასწორებელ

ბელ სახლში, იმ მიზნით კი არა, რომ მასზედ შური იძიოს, ზნეობრივად და გონებრივად დაამახინჯოს და განთავისუფლების შემდეგ საზოგადოებას უფრო საშიში ელემენტი მისცეს, როგორც ეს ყოფილ მონარქიულ ციხეებში მიღებულ რეჟიმის წყალობით ხდებოდა, არამედ იმ მიზნით, რომ პატიმარი სულიერათ აღამალოს, განამტკიცოს მასში ნებისყოფა, შეაჩვიოს შრომას, რომ გამასწორებელ სახლიდან გამოსვლისას შესძლოს პატიოსანი შრომით თავისი წვლილი შეიტანოს საბჭოთა სახელმწიფოებრივ აღმშენებლობაში, ყოველ შემთხვევაში ზედმეტი ბარგი არ იქნეს ახალი საზოგადოებრივი წყობილებისათვის.

ყოველივე ამ მიზნების განსახორციელებლად გამასწორებელ სახელებში მოწყობილია სხვა და სხვა საფეხურის სკოლები წერა-კითხვის უცოდინართათვის წერა-კითხვის საფუძლიანად შესასწავლათ. წერა-კითხვის მკოდნეთათვის თავისუფალი მარჯვე კითხვისა და წერის შესაჯვისებლათ, რათა შეეძლოთ სარგებლობა წიგნითა და გაზეთით თანამედროვე ცხოვრების მიერ წამოყენებულ საკითხებში გასარკვევად; ასწავლიან პოლიტიკურ საგნებს, არითმეტიკას, გეოგრაფიას, ისტორიას და იკითხება ლექციები სხვა და სხვა თანამედროვე თემებზე, იმართება წარმოდგენები და სხვა.

მეორე კარდინალური საკითხია: პატიმრებში შრომისადმი ინტერესის გაღვიძება, მათი ფიზიკურათ გაჯანსაღება. ამას აქვს ორნაირი მნიშვნელობა; ერთის მხრივ იგი აჩვევს პატიმარს შრომას ასწავლის სხვა და სხვა ხელობას, რომელიც გამოადგება მას ცხოვრებაში განთავისუფლების შემდეგ; მეორეს მხრივ თავიანთი შრომით პატიმრები ჰქმნიან ნიუთერ ღირებულებას, და სახელმწიფოს მათი შენახვა უადვილდება.

საპატიმრო ადგილების სამმართველო ამ მხრივ დიდ ინტენსიურ მუშაობას აწარმოებს. პროცენტის გამასწორებელ სახლებში სწარმოებს სასოფლო სამეურნეო მუშაობა, დათესილია ხორბლენულობით, სიმინდით და ლობიოთი 150 ჰექტარამდე მიწა, აღებულია ბაღები და ვენახი დასამუშავებლათ, რომელ მუშაობაშიც ჩაბმულია პატიმართთა საერთო რიცხვის 50%.

თბილისის № 1 გამასწორებელ სახლში მოწყობილია მექანიკური სახელოსნო სხვა და სხვა ჩარხებით, მუშაობს ფეხსაცმელების და ტანსაცმელების სახელოსნოები და სხვა.

ზემო ავჭალაში გაგზავნილია ჰიდროელექტრული სადგურის მოსაწყობად ასამდე პატიმარი.

გამასწორებელ სახლებში არა ნაკლები მნიშვნელობა აქვს პატიმართა გამოკვებას, ჩაცმა-დახურვას, გათბობა-განათების და სანიტარული საკითხების სათანადოთ მოგვარებას. ამ მხრივ სამმართველოს მიერ სათანადო ზომებია მიღებული, მხოლოდ თანხა, რომელიც სამმართველოს განკარგულებაში, იმყოფება ამ საჭიროებათა მოსაგვარებლად სამწუხაროდ მეტად მცირეა რასაც დიდი ყურადღება უნდა მიექცეს.

შ.ს.ს.კ. „შინაგან“ საშუალებით შემდეგ ნუმ-
რებში, გამოქვეყნებული იქნება მრავალი სტატი-
სტიკური მასალა პატიმართა შესახებ, და საერ-
თოდ ციხეების ცხოვრებიდან, რაც დიდ ინტერესს
წარმოადგენს. მკითხველთათვის

გ ა ნ ც ხ ა ღ ე ბ ა ნ ი :

თანახმად № 62 მუხ. დეკრეტისა № 28 სა-
ქართ. რევოლ. კომიტეტის 1921 წ. 28 აპრილის
ტფილისის აღმასკომის სამმართველოს განყოფილე-
ბის მოქ. მდგომარეობის აქტების ჩამწერი ქვე-გან-
ყოფილება აცხადებს, რომ მოქალაქე დადა ნიკო-
ლაშის ასუღმა ჰერესადამ შემოიტანა განცხადება.
მისი გვარის ჰერესადას ბერდიანსკედ შეცვლის შე-
სახებ.

ქვე-განყოფილების გამგე ა. შარაძე.

საქმის მწარმოებელის მაგ. ჩიქვინიძე.

თანახმად § 68 მუხ. დეკრეტისა № 28 სა-
ქართვ. რევოლ. კომიტეტის სამმართველოს გან-
ყოფილების 1921 წ. 28 აპრილის ქ. ტფილისის
აღმასრ. კომიტეტის მოქ. მდგომარეობის აქტების
ჩამწერი მაგადა აცხადებს რომ ნიკოლაშ ზაფაგს ძე
ქარქუსაშვილი. შემოიტანა განცხადება მისი სახელი-
სა და გვარის საფა ხოხოგზე შეცვლის შესახებ.

მმაჩის გამგე თ. ი. კარაგვი.

საქმის მწარმოებელი ეკ. შაისურაძე.

თანახმად § 68 მუხ. დეკრეტისა № 27 საქართვ.
რევოლ. კომიტეტის სამმართველ, განყოფილ.

1921 წელ. 28 აპრილ. 7. თბილის. აღმასრ. კომ-
იტ. მოქალაქ. მდგომარეობის აქტების ჩამწერი მა-
გადა აცხადებს რომ, ანტონი ივანეს ძე ხალაგაშვილ
შე-
მოიტანა განცხადება მისი გვარის ხალაგაშვილ
სკიზუდ შეცვლის შესახებ.

მ. მ. მის გამგე რ. რ. კარაგვი.

საქმის მწარ. ეკ. შაისურაძე.

დაიპარბა მეტრიკული ამონაწერი № 904 მი-
ღებული 1885 წ. სინოდ. კანტორიდან მარამ
ჰეტრეს ასული რამაზაშვილის სახელზე. გაუქმებულია.

დაიპარბა მეტრიკული ამონაწერი № 1328 მი-
ღებული მმაჩის განყოფილებიდან 1922 წ, სოფიო
გორგის ასული ელიზაშვილის სახელზე. გაუქმ-
ებულია.

დაიპარბა მეტრიკული ამონაწერი № 361 მი-
ღებული 1910 წ. სინოდ. კანტორიდან საკლავო
ფთისაგანის ძე გოგოლაშვილის სახელზე. გაუქმებუ-
ლია.

დაიპარბა მეტრიკული ამონაწერი № 166 მი-
ღებული 1904 წ. ალექსანდრე ქავთას სახელზე. გაუ-
ქმებულია.

დაიპარბა მეტრიკული ამონაწერი მიღებული
1922 წ. გაბრიელ მიხეილის ძე ქარუმიძის სახელზე.
გაუქმებულია.

დაიპარბა მეტრიკული ამონაწერი № 2743
მიღებული 1900 წ. სინოდ. კანტორიდან გეგუქ
ნიკოლაშის ძე ასათფის სახელზე. გაუქმებულია.

შ ი ნ ა ა რ ს ი

მე-53ე №-ში მოთავსებული მასალებისა:

ოფიციალური განყოფილება.

ა/კ. ცენტრ. აღმ. კომიტეტი.

- 1) დადგენილება—საძოვრებზე საიჯარო სასყიდ-
ლის ერთიან განაკვეთის დაწესების შესახებ.
- 2) დადგენილება ა/კ. შიმშილობასთან ბრძოლის
ცენტ. კომ. და სხვა ორგანიზაციების და დაწ.
ტვირთთათვის შეღავათის დაწესების შესახებ.

ა/კ. სახალხო კომისარიატის საბჭო.

- 3) დეკრეტი—შრომის უნარდაკარგულობის შემთ-
ხვევაში მუშა-მოსამსახ. დამატებითი უზრუნ-
ველყოფის შესახებ.

საქართველოს ცენტრალური აღმასრ. კომიტეტი.

- 4) დადგენილებანი № 40, 41.
- 5) ბრძანება—ამხ. ა. გვეგუქორის სახ. კომ. საბ-
კოს თავმჯდომარის მოადგილედ დანიშნის
შესახებ.

საქართვე. სახალხო კომისარიატის საბჭო

- 6) დადგენილებანი №№ 92, 93, 97, 98, 99, 100.

შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატი.

- 7) ცირკულიარები (8 ცირკ.)
მიწათმოქმედების სახალხო კომისარიატი.
- 8) რესპუბლიკაში საქონლის ჰირთან ბრძოლის
დროებითი წესდება.

ა/კ. შრომის სახალხო კომისარიატი

- 9) დადგენილება № 16.

არაოფიციალური განყოფილებანი:

- 1) მზრების აღმასკომებში.
- 2) საპატიმრო ადგილების სამმართველოში.

